

Plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá

Slovesá sú slová, ktoré vyjadrujú dej, a to činnosť alebo stav, prípadne zmenu stavu.

Slovesá, ktoré vyjadrujú **činnosť** sa nazývajú **činnostné slovesá**.

Príklady:

rúbe, uteká, kreslí, bicykuje sa, hrá sa, umývajú, varí, upratuje, píšú, učili sa.

Slovesá, ktoré vyjadrujú **stav** sa nazývajú **stavové slovesá**.

Príklady:

belie sa, je unavený, mrzne, starnú, šedivejú, chorľavie, je múdry.

Cvičenie:

Zakry si pravý stĺpec a urč, či ide o sloveso alebo iný slovný druh:

blýska sa	sloveso
krajina	podstatné meno
vypadol	sloveso
vpravo	príslovka
chorľavie	sloveso
minúť	sloveso
mraky	podstatné meno
celý	prídavné meno
pomoc	podstatné meno
tvoja	zámeno
bude sa vyrábať	sloveso
svitne	sloveso
jeden	číslovka

Všetky slovesá delíme na:

- **plnovýznamové slovesá,**
- **neplnovýznamové slovesá.**

Plnovýznamové slovesá sú slovesá, ktoré samy, alebo spolu s predmetom pomenúvajú osobitné deje, činnosti a stavy. Patria sem všetky činnostné a stavové slovesá.

Príklady:

rúbať, kresliť, rozmýšľať, kráčať, plávať, hovoriť, uzdravovať sa.

Neplnovýznamové slovesá sú slovesá, ktoré samy nepomenúvajú osobitné deje, činnosti a stavy. Nemajú úplný význam, spresňujú význam slovesa, pred ktorým stoja.

Neplnovýznamové slovesá sú len pomocnými slovesami.

Príklady:

- **začať** pracovať - neplnovýznamové sloveso začať spresňuje význam slovesa pracovať,
- **môcť** cestovať - neplnovýznamové sloveso môcť spresňuje význam slovesa cestovať,
- **smieť** sedieť - neplnovýznamové sloveso smieť spresňuje význam slovesa sedieť,
- **chcieť** vyhrať - neplnovýznamové sloveso chcieť spresňuje význam slovesa vyhrať,
- **musieť** hľadať - neplnovýznamové sloveso musieť spresňuje význam slovesa hľadať.

Neplnovýznamové slovesá sa spájajú s **neurčitkom plnovýznamového slovesa**. Napríklad: **musela** odpovedať, **chcel** napísať, **nemohlo** sa pohnúť, **smeli** prísť, **začali** poskakovať.

Neplnovýznamové slovesá môžu vyjadrovať:

- **začiatok deja** – začať (pracovať), začínať (žiť),
- **koniec deja** – prestať (klamať), skončiť (upratať),
- **nevyhnutnosť vykonať dej** – musieť (odcestovať),
- **dovolenie vykonať dej** – smieť (fotografovať),
- **vôľa, chuť vykonať dej** – chcieť (písať),
- **možnosť vykonať dej** – môcť (nakupovať).

Cvičenie:

Zakry si pravý stĺpec a urč, či ide o plnovýznamové alebo neplnovýznamové sloveso:

tancujú	plnovýznamové sloveso
môže	neplnovýznamové sloveso
vychovávať	plnovýznamové sloveso
nemusí	neplnovýznamové sloveso
plačú	plnovýznamové sloveso
stratil	plnovýznamové sloveso
nechcel	neplnovýznamové sloveso
nemohla	neplnovýznamové sloveso
klamať	plnovýznamové sloveso
súťažili	plnovýznamové sloveso
smrdí	plnovýznamové sloveso
začala	neplnovýznamové sloveso

Zopakujte si:

1. Čo sú plnovýznamové slovesá?
2. Čo sú neplnovýznamové slovesá?
3. Vymenuj niekoľko neplnovýznamových slovies.
4. Čo môžu vyjadrovať neplnovýznamové slovesá?
5. S ktorým tvarom plnovýznamového slovesa sa spájajú neplnovýznamové slovesá?

Použitá literatúra:

Krajčovičová - Keselová: Slovenský jazyk pre 8. ročník základnej školy a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom. SPN - Mladé letá, s. r. o., Bratislava, 2011, s.53 - 54.

Péteryová, O. a kol.: Zbierka úloh zo slovenského jazyka na prijímacie skúšky na stredné školy. Didaktis, Bratislava, 1992. 144 s.

Ripka, I. a kol.: Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax. Ottovo nakladateľstvo, Bratislava, 2005. 670 s.